

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Savunma Bakanı Yaşar GÜLER** tarafından Anayasanın 98. ve iç tüzüğün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim
24.09.2026.

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Şax ve Heblêr (Hisar ve Çağlayan) köyleri ile çevresindeki alan; köylülerin taşınmazlarının, eski yerleşim alanlarının, tarım ve orman varlığının ve arkeolojik kültür varlıklarının bulunduğu bir yaşam alanıdır. Köylülerin bilgisi ve iradesi dışında gerçekleştirilen tahsis sürecinin ardından bu alanın önemli bir bölümü askerî amaçlarla kullanılmaya başlanmış; bölgede askerî atış ve tatbikat faaliyetleri yürütülmüştür.

Söz konusu alanın statüsü, burada yürütülen askerî faaliyetlerin yaşam alanları, mülkiyet hakkı, ekosistem ve kültürel miras üzerindeki etkileri ile Nerdüş HES ve Sulama Barajı Projesinin yaratacağı sonuçlar tarafımızca uzun süredir takip edilmektedir. Bu kapsamda soru önergeleri ve Meclis araştırması önergesi vermiş, konuyu Meclis kürsüsünden de defalarca gündeme getirerek; askerî faaliyetlerin ve proje sürecinin yaratabileceği yangın ve ekolojik tahribat riskine, arkeolojik ve tarihsel alanların korunması gerekliliğine, köylülerin mülkiyet ve yaşam alanlarının karşı karşıya bulunduğu tehlikelere ve ilgili kamu kurumlarının önleyici sorumluluğuna dikkat çekmiş bulunmaktayız.

19 Aralık 2025 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığına verdiğimiz 7/38205 esas numaralı soru önergesine 19 Şubat 2026 tarihinde, süresi geçtikten sonra verilen cevapta, 64 milyon 80 bin metrekarelik alan için izin talep edildiği, bunun 57 milyon 280 bin metrekarelik bölümünün 10 Mart 2009 tarihinde 49 yıl süreyle Millî Savunma Bakanlığına tahsis edildiği açıklanmıştır. Daha da önemlisi Bakanlık, bu tahsisin orman ekosistemi, toprak yapısı ve yangın riski üzerinde etkisi olmayacağını değerlendirdiğini ifade etmiştir.

19 Aralık 2025 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığına verdiğimiz 7/38192 esas numaralı soru önergesine ise 31 Temmuz 2026 tarihinde, yine süresi geçtikten sonra cevap verilmiştir. Bakanlık cevabında, Nerdüş Barajı HES ve Sulaması kapsamında sit alanlarının baraj rezervuarı ve geçirimsiz malzeme ocağıyla çakıştığını; Çağlayan Kalesi ve Yerleşim Alanı'nın 1. derece arkeolojik sit alanı olduğunu açıkça bildirmiştir. Ayrıca ilgili alanlarda Koruma Bölge Kurulu kararı olmaksızın fiziki ve inşai faaliyet yürütülemeyeceği belirtilmiştir.

Bütün bu uyarıların ardından 2 Haziran 2026 tarihinde Şax ve Heblêr köylerini kapsayan alanda yangın çıkmış, bunun üzerine hazırladığımız ve 2 Haziran 2026 tarihinde TBMM Başkanlığına sunduğumuz 7/45259 esas numaralı soru önergesiyle yangının askerî faaliyetlerle bağlantısını, yangın öncesindeki atışları, kullanılan mühimmatı, atış ve yangın koordinatlarını, yangın riskine karşı alınan önlemleri ve zarar tespitini Bakanlığınıza sorduk. Önergemiz de süresi içerisinde yanıtlanmamış, cevap 13 Temmuz 2026 tarihinde verilmiştir.

Bakanlığınızın söz konusu önergeye verdiği cevapta 2 Haziran'daki olay "küçük çapta ot tutuşması" olarak tanımlanmış; yangının Bakanlığınıza ait yangın söndürme ekibi tarafından söndürüldüğü, olay yerinin boş kayalık arazi olduğu ve atış alanının doğal kayalıklar ile yapay yangın ve irtibat yolları sayesinde her türlü silah ve mühimmat atışına karşı koruma sağlayacak konumda bulunduğu belirtilmiştir. Buna karşılık önergemizde açıkça sorulan yangından önce gerçekleştirilen askerî atışların ayrıntıları, kullanılan mühimmat, atış ve yangın koordinatları ile olayın nedenine ilişkin teknik inceleme sonuçları cevapta yer almamıştır.

Bu süreçte ortaya çıkan resmî bir belge ise Nerdüş Barajı projesinin güvenlik boyutunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Mardin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 22 Temmuz 2024 tarihli yazısında, DSİ tarafından iletilen görüşe atıfla Nerdüş Barajı'nın Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı açısından "stratejik öneme" sahip olduğu ve yapımının "terörle mücadele" kapsamında takip edildiği belirtilmiş; tescil edilmesi düşünülen alanın sınırlarının da barajın yapımına engel olmayacak ve göl maksimum su seviyesi dışında kalacak biçimde belirlenmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir. Böylece güvenlik gerekçesinin yalnızca askerî tahsiste değil, Nerdüş Barajı'nın planlama ve sit alanlarına ilişkin idari yazışmalarında da doğrudan yer aldığı görülmektedir.

Tüm bu uyarılar, Meclis girişimleri ve resmî yazışmalar ortadayken, 22 Eylül 2026 tarihinde aynı coğrafyada yeniden yangın çıktığı basına yansımıştır. Basına yansıyan görüntü ve bilgilere göre, Heblêr'de bulunan karakoldan gerçekleştirilen top atışlarının ardından Şax kırsalında başlayan yangın kısa sürede yayılmış; yangının 1. derece arkeolojik sit alanını ve Şikefta More mevkiini etkilediği, çok sayıda bağ ve bahçenin yandığı, meyve ağaçlarının zarar gördüğü görülmüştür. Yine basına yansıyan bilgilere göre köylüler yangına kendi imkânlarıyla müdahale etmiş, askerî birimlere bilgi verilmesine rağmen müdahalede bulunulmadığı ileri sürülmüş ve Cizre Belediyesi itfaiye ekipleri bölgeye yönlendirilmiştir. Yangının askerî atışlarla bağlantısının ve meydana gelen zararın bütün yönleriyle açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 22 Eylül 2026 tarihinde Şax ve Heblêr kırsalında çıkan yangından önce Heblêr'deki karakoldan top veya benzeri mühimmatla atış yapılmış mıdır? Yapılmışsa atışların saatleri, kullanılan mühimmat türleri ve hedef koordinatları nelerdir? Yangının bu atışlarla bağlantısının tespiti amacıyla herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
2. 2 Haziran 2026 tarihinde aynı bölgede meydana gelen yangının ardından Bakanlığınız, atış sahasının yangına karşı korunaklı olduğunu bildirmiştir. Buna rağmen birkaç ay

içerisinde aynı sahada yeniden yangın çıkması üzerine önceki risk değerlendirmesi gözden geçirilmiş midir? Yangınların nedeni kesin olarak ortaya çıkarılıncaya kadar bölgede top ve benzeri yangın riski taşıyan mühimmatla atışların durdurulması değerlendirilecek midir?

3. Mardin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 22 Temmuz 2024 tarihli yazısında, DSİ tarafından Nerdüş Barajı'nın Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı açısından "stratejik öneme" sahip olduğu ve yapımının "terörle mücadele" kapsamında takip edildiği belirtilmiştir. DSİ'nin bu değerlendirmesi Bakanlığınızın veya Genelkurmay Başkanlığının hangi tarihli görüş, talep ya da yazısına dayanmaktadır? Nerdüş Barajı hangi somut güvenlik kriterleri nedeniyle stratejik proje olarak takip edilmektedir?
4. Bakanlığınız veya Genelkurmay Başkanlığı tarafından Nerdüş Barajı gibi güvenlik veya "terörle mücadele" gerekçeleriyle stratejik önem atfedilerek takip edilen hâlihazırda kaç baraj, HES veya sulama projesi bulunmaktadır?
5. Baraj ve HES projeleri dışında; enerji, maden, yol, ulaşım, sulama veya benzeri sivil yatırım alanlarında Bakanlığınız ya da Genelkurmay Başkanlığı tarafından güvenlik gerekçesiyle "stratejik" kabul edilerek takip edilen projeler bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa kaç proje bu kapsamdadır ve bu projelerin belirlenmesinde hangi ölçütler kullanılmaktadır?
6. DSİ'nin aynı resmî yazışmada, tescil edilmesi düşünülen alanın sınırlarının Nerdüş Barajı'nın yapımına engel olmayacak biçimde belirlenmesini istemesi dikkate alındığında; son 10 yılda Bakanlığınız veya Genelkurmay Başkanlığı tarafından sit alanlarının sınırları, baraj gölü seviyesi, proje güzergâhı ya da kültürel miras alanlarının konumu konusunda herhangi bir görüş, talep veya değerlendirme iletilmiş midir? İletilmişse ilgili kurumlara bildirilen içerik nedir?